

Klima må inn i psykologutdanningen

Relevant kunnskap om klima bør være en del av kompetansen psykologistudenter har med seg når de uteksamineres.

TEKST

Magnus Hole Fjetland

PUBLISERT 30. januar 2023

EMNER **Klima- og miljøpsykologi**

Magnus Hole Fjetland. Foto:
privat

I løpet av 2022 har flere argumentert godt i Psykologtidsskriftet for at psykologer må engasjere seg i klima- og miljøspørsmål. Seinest i desemberutgaven etterlyste [Harald Selås \(Selås, 2022\)](#) en «klimarevolusjon» i Psykologforeningen, for at psykologer kan bidra til nødvendig samfunnsendring.

Grunnlaget for et slikt engasjement som Selås etterlyser, legges blant annet i psykologutdanningen. Her vil jeg eksemplifisere hvordan utdanningsinstitusjoner kan jobbe for å gjøre psykologistudiet grønnere.

En av de sentrale utfordringene er å få studentene til å se sammenhengen mellom psykologisk teori, praksis og klimaendringer. Vår erfaring er at mange psykologistudenter både er samfunnsengasjert og stiller kritiske spørsmål til faget og profesjonen, men at det likevel kan være vanskelig å se disse sammenhengene. Det er

kanskje ikke så rart, når disse koblingene frem til nå i mindre grad har blitt gjort i utdanningen. Derfor er det viktig å vise kommende psykologer og øvrige psykologistudenter at klima- og naturkrisen tas på alvor både i teori og i praksis.

«En av de sentrale utfordringene er å få studentene til å se sammenhengen mellom psykologisk teori, praksis og klimaendringer»

Psykologi for klima fra Psykologisk institutt (PSI) ved Universitetet i Oslo jobber med å gjennomføre instituttledelsens klimastrategi. Dette innebærer tiltak innenfor undervisning, administrasjon, faglige arrangementer og akademiske stillinger.

En «grønn tråd»

Et av målene i strategien er å implementere en «grønn tråd» i profesjons- og bachelorprogrammet, slik at studentene tidlig i studiet eksponeres for klima-, miljø- og økopsykologi. Dette kan skje både gjennom egne forelesninger og ved å bruke tematikken i undervisningsaktiviteter og eksamensoppgaver.

LES OGSÅ

Jeg etterlyser klimarevolusjon i Psykologforeningen

Vi må revolusjonere egen organisasjon og kultur slik at flere flinke psykologer kan bidra til å endre samfunnsstrukturene i mer klimavennlig retning.

Forrige semester fikk vi for eksempel holde en forelesning hvor vi først ga en generell introduksjon om klimaendringer, og deretter lot studentene diskutere sammenhengen mellom klimaendringer og psykisk helse. Her ble studentene bedt om å reflektere rundt grensen mellom reell og sykelig klimaangst med utgangspunkt i et tenkt kasus. Aktiv deltakelse fra studentene og tilbakemelding i etterkant tilsa at dette var engasjerende, samtidig som at dette var koblinger studentene ikke hadde gjort selv. I forkant av forelesningen hadde studentene et rollespill om samme tema.

Denne våren skal profesjonsstudenter i et helsefremmende og forebyggende emne lære mer om den globale sammenhengen mellom klimaendringer, klimapolitikk, konflikt, migrasjon, menneskerettigheter og psykisk helse, med eksempler fra blant annet Pakistan og Kenya. Her kommer det tydelig fram at klimaarbeid er forebyggingsarbeid. Diskusjonsspørsmål og eksamensoppgaver knyttet til bærekraft og klima har vært en del av undervisningen i innføringsemnene i blant annet utviklingspsykologi og sosialpsykologi.

Det kan også utvikles nye fag innenfor klima-, miljø- og økopsykologi. Dette semesteret gjennomføres emnet «Green Mediation: Conflict, Collaboration, and Change Towards a Sustainable Future» for første gang. Dette emnet kan profesjonsstudenter inkludere som valgfritt psykologiemne i graden sin.

«I møte med klima- og naturkrisen har utdanningsinstitusjonene et særskilt ansvar overfor studentene»

Her skal studentene arbeide med å analysere og håndtere miljøkonflikter med utgangspunkt i psykologisk teori. Relaterte problemstillinger gjennomgås i masterprogrammene Helse, utvikling og samfunn og Global-MINDS, i tillegg til at vi jobber med å etablere et bredt anlagt innføringsfag i miljø-, øko- og klimapsykologi.

Aktiviteter utenfor studiet er også viktig for å vekke interessen blant både studenter og ansatte. I rekken av klimaseminar ved PSI inviterer vi eksterne foredragsholdere til å snakke om klima- og miljørelaterte tema, med god deltakelse fra både ansatte og psykologistudenter.

Relevant kunnskap om klima bør være en del av den generelle kompetansen psykologistudenter har med seg i bagasjen. Det er avgjørende at det skjer tidlig i studiet, og at det er et gjennomgående tema.

Grønn dulting på instituttet

I tilbakemelding fra både ansatte og studenter ble det bemerket at endringer i undervisningen burde komme sammen med endringer i instituttets ressursbruk. For at studentene skal kunne se relevansen av teorien de lærer, må det også ha en sammenheng med den virkelige verden. Derfor er det viktig at utdanningsinstitusjonen også viser dette i praksis, blant annet i sitt forhold til matbestilling, reisevirksomhet og energibruk. På PSI har vi fått gjennomslag for «grønn dulting» (nudging) ved interne arrangementer, som innebærer at vegetaralternativet blir standardvalget. Som påpekt av Bjørn Z. Ekelund (Ekelund, 2022) er dulting et godt eksempel på hvordan psykologisk kunnskap kan brukes i klimakampen.

Universitetet er en kompleks organisasjon, og særlig det å utarbeide et klimagassregnskap for instituttet har vist seg utfordrende. Det er ikke nødvendig å ha detaljene på plass for å sette inn tiltak mot det vi med stor sikkerhet kan anta er kilder til utslipp, slik som mat, reise og energibruk. Men det er viktig å kunne se utvikling over tid for å kunne kartlegge og evaluere tiltakene. Fremover jobber vi med å utarbeide en oversikt over klimagassutslippene til Psykologisk institutt, slik at vi kan sette inn flere tiltak overfor blant annet ansattreiser. Her har vi også støtte i uformelle undersøkelser blant ansatte, som viser at de fleste er villige til å redusere antall flyreiser.

I møte med klima- og naturkrisen har utdanningsinstitusjonene et særskilt ansvar overfor studentene. Vi håper flere områder av universitetets virksomhet kan la seg inspirere av eller gjerne forbigå oss i innsatsen for et bedre klima. Slik kan vi legge grunnlaget for et vedvarende engasjement etter endt utdanning.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 60, nummer 2, 2023, side 111-112

TEKST

Magnus Hole Fjetland, psykologstudent, på vegne av Psykologi for klima ved Psykologisk institutt, Universitetet i Oslo

+ **Vis referanser**

Selås, H. (2022). Tidsskrift for Norsk psykologforening, 59(12), 1132-1133.

Ekelund, B.Z. (2022). Tidsskrift for Norsk psykologforening, 59(3), 214-215.